

Zevende zondag van Pasen – ‘zondag weeskind’

Viering samen met het jongerenkoor van de Kerkmuziekdagen voor de Jeugd

1Samuel 12, 19b – 24

Johannes 14, 15 - 21

Gemeente van de levende,

“Ik laat jullie niet als wezen achter, ik kom bij jullie terug”...

De zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren wordt ook wel ‘wezenzondag’ genoemd, of ‘zondag weeskind’. Veertig dagen lang hebben we feest gevierd hier in de kerk. Veertig dagen hebben we gevierd dat de Opgestane van Pasen midden onder ons leefde. Tastbaar stond hij naast ons, trok hij met ons op, deelde met ons brood, vis... al pratend met ons. En brandde ons hart niet, toen hij onderweg met ons sprak. Maar aan dat feest is afgelopen donderdag een einde gekomen. Hemelvaart... een dag met een dubbele boodschap.

De Hemelvaart die ons allereerst duidelijk maakt dat het écht *hémels* leven was wat wij aan hem mochten beleven. Even was het geheim van het mens-zijn tastbaar. De Opgestane van Pasen leefde niet minder dan de hemel op aarde, midden onder ons. Zo besef je, tijdens Hemelvaart^[1].

Maar de andere kant van de boodschap is, dat de Opgestane nu in de hemel is..., en wij – *verweesd* - op aarde achterblijven. Hemel en aarde vallen niet samen, zo vertelt de Hemelvaart. De hemel... is vanaf de aarde

onbereikbaar.
Dat is zondag weeskind: de zondag van de verlatenheid. Als een weeskind achter blijven. De hémel zo ver weg. God zó ver weg. God soms, vaak, véél te ver weg... In ons eigen leven... in ons samenleven misschien nog wel meer. Ook dat is Hemelvaart... zo besef je op ‘zondag weeskind’.

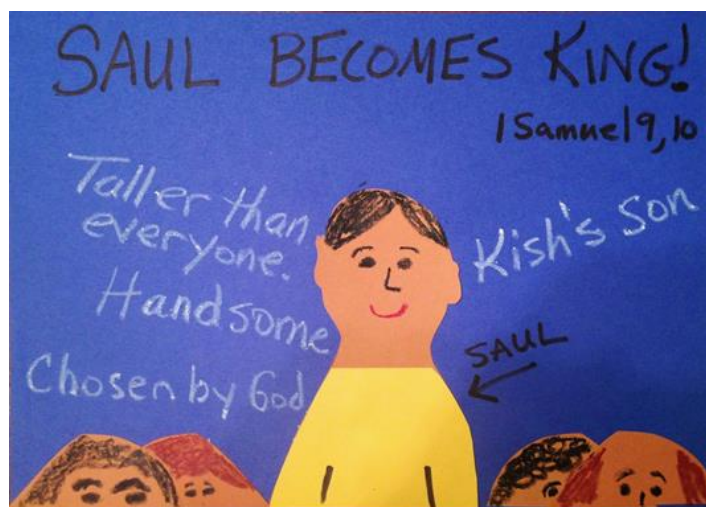

Wat bedreigt de wees?

Het grootste gevaar dat de wees bedreigt is dat zij of hij in verkeerde handen valt. Zo'n wees is overgeleverd aan elke macht die hij of zij toevallig treft op haar of zijn weg. Als er goed voor de wees wordt gezorgd, met goede zorg, zorgvuldige opvoeding, met liefde vooral... dan kan het goed gaan met de wees. Maar als er niet goed voor de wees wordt gezorgd, als hij zich eigenlijk stiefkind weet, dan is zo'n wees een prooi van kwade machten. Het grootste gevaar dat de wees bedreigt is het verkeerde houvast...

Nog een laagje dieper: het grootste gevaar dat de wees bedreigt is dat de wees het verkeerde houvast kiest. Omdat juist voor de wees het verlangen naar houvast zo groot is...

En dankzij de roostermakers moeten we nu nóg een laagje dieper. Door juist op wezenzondag te lezen uit het Samuëlboek krijgt dit verlangen van de wees naar houvast ook een enorme politieke dimensie. Ook een samenleving kan blijkbaar verweest zijn... met alle gevolgen van dien.

In de Oud-Testamentische lezing van vanmorgen blijkt de profeet Samuël terug op de keuze van het volk Israël voor een koning.

Het was het volk zélf dat om een koning *vroeg*.

Het bijzondere van het Hebreeuws is dat in dat werkwoord 'vragen' de naam 'Saul' al in zich heeft. Saul betekent letterlijk 'de gevraagde', de 'verlangde'. Saul is de incarnatie, de belichaming, van de vraag, van de wens van het volk.

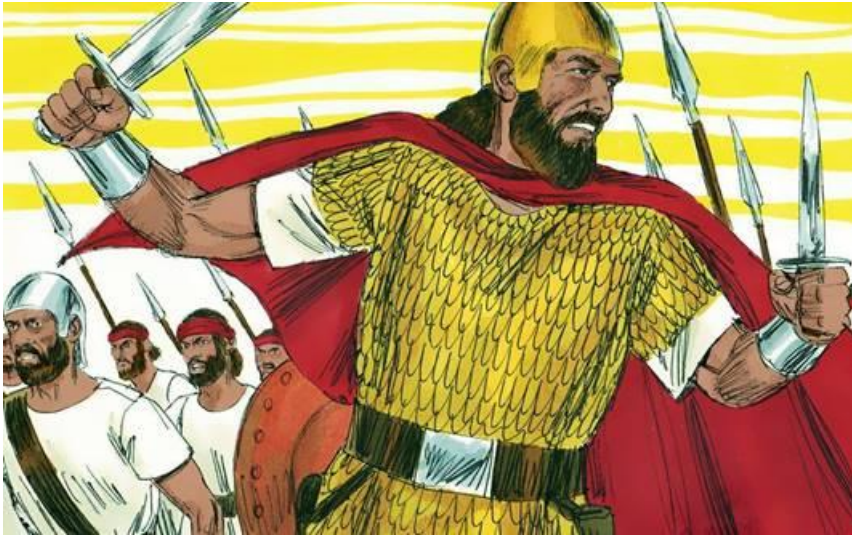
Want het verlangen was zo groot geweest.

Immers, God is in de hemel... en wij leven hier op aarde... en die hemel is wel heel ver weg, voelt wel heel ver weg. En dus had het volk aan de profeet om een koning gevraagd (*gesauld*).

Die koning zou een beetje die hemelse God moeten vertegenwoordigen, hier op aarde. Een beetje houvast graag, hier in dit aardse leven. Een klein beetje méér houvast, alsjeblieft, profeet...

En zo'n koning was nog te vinden ook: "Een lange, goedgebouwde jongeman die met kop en schouders boven iedereen uitstak", zo vermeldt het verhaal. Die móest het wel zijn.

Als één *the lead* zou kunnen nemen, dan hij. Als er één de hemelse God kon vertegenwoordigen op aarde... dan hij toch.

Het grootste gevaar dat de wees bedreigt is het verkeerde houvast... omdat het verlangen zo groot is..

Saul, de gevraagde, is de belichaming van de angstige vraag van het verweesde volk. Saul... de gevraagde... is de belichaming van de verkeerde vraag... Angst is altijd een verkeerde raadgever.

Het grootste gevaar dat de democratie bedreigt... is het populisme... zo zou je anno 2019 in één zin het hele boek Samuël kunnen samenvatten.

Dan loop je achter iets aan “dat niets oplevert en niet bevrijdt, omdat het niets is”, zo analyseert de profeet Samuël (letterlijk!).

Mag hij nog zo groot lijken, Saul, als belichaming van de verkeerde vraag – hoe begrijpelijk ook -, is hij ‘niets’, aldus de profeet Samuël. Intrigerend, dat woordje ‘niets’. Pure ijdelheid. Lucht en Leegte. Tohu Wabohu (dat is het woord dat hier wordt geciteerd).

De chaos van voor de schepping... dat is het resultaat als een volk kiest voor het verkeerde houvast. Aldus het boek Samuël. Gelezen op zondag weeskind: Het grootste gevaar dat de verweesde samenleving bedreigt... is de keuze voor het verkeerde houvast.

...

Zondag Weeskind wijst een andere weg. De weg van de volwassenheid. Leven zónder houvast... maar in vertrouwensvolle ontvankelijkheid.

Laat je niet leiden door de angst... zo vertelt ons zondag weeskind. Het hoeft niet!

“U hoeft niet bang te zijn zolang u de HEER maar trouw blijft en hem met heel uw hart toegedaan bent”, zo raadt ons de profeet.

“Als je mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden – want dan ben ik bij je”. Zo wijst ons Jezus diezelfde weg. Leef voortaan zoals ik geleefd heb, spreekt Jezus bij zijn afscheid.

Laat de liefde, en alleen de liefde, je houvast zijn.

Ga de weg van de liefde, zoals ik die ben gegaan. Liefde zonder einde.

Kijk elke medemens die je tegenkomt aan zoals ik de mensen aankeek. Eindeloos open. Volkomen open. Iedereen die ik tegenkwam, ieder mens die mijn pad kruiste keek ik aan zonder enige angst. Volkomen ontvankelijk. En daarmee volkomen ontwapenend.

Soldaten, psychopaten, misdadigers, tollenaars, buitenlanders... met allemaal ging ik in gesprek. Zonder énië ander houvast... dan de liefde.

Zo valt te leven, heb ik je laten zien.

Sterk als de dood is deze liefde, heb ik je laten zien, veertig dagen lang.

“Als je mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden” .

Alleen zo valt te leven.

En je zult zien, als je zó leeft, dan is de hemel heel dichtbij^[2].

Als je zo leeft, dan ben Ik heel dichtbij.

“Want ik leef, en ook jullie zullen leven”.

Amen

Bron: E. Levinas, *Een godsdienst voor volwassenen*

^[1] Dan moet je het natuurlijk wel vieren – wat we hier in de Ontmoetingskerk niet doen... Zou dat niet eigenlijk wel moeten? We zouden nu een discussie over die vraag kunnen beginnen. Maar ik zal u die moeite besparen – door u de uitkomst alvast te vertellen. Vast en zeker zouden we concluderen dat het *eigenlijk* wel zou moeten... maar dat het vast ook wel goed gaat als *ik* er niet bij ben.

Mag ik vanmorgen de vraag eens anders stellen... Een vraag om mee naar huis te nemen: Wat voegt het Hemelvaartsfeest eigenlijk toe aan onze geloofsbeleving...? En wat missen we dus aan geloofsbeleving als we géén Hemelvaart vieren? – Dit dus: Het besef dat in de Opgestane 40 dagen lang de hemel op aarde leefde, midden onder ons... Dat is dé boodschap van Hemelvaart (enerzijds...).

^[2] Als slotlied zongen wij samen met het KMDJ-koor Lied 754, “Liefde Gods die elk beminnen

hemelhoog te boven gaat”. Maar we zongen het op de prachtige melodie van Lied 745 (*Love divine, all loves excelling*). En tijdens de laatste vier regels zong het kinderkoor een prachtige bovenstem – net een Engels kinderkoor. Soms meldt zich even de hemel op aarde...